

IZBORI 17.4.2024.

za zastupnike u Hrvatski sabor

PODSJETNIK

ZA RAD BIRAČKIH ODBORA NA IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

**na posebnim biračkim mjestima u Republici Hrvatskoj na
kojima glasuju birači na službi u Oružanim snagama
Republike Hrvatske, na brodovima i plutajućim objektima,
u zatvorima odnosno kaznionicama te u ustanovama
socijalne skrbi**

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske

SADRŽAJ

I. UVOD	4
II. POSEBNA BIRAČKA MJESTA	5
1. Općenito	5
2. Birači koji glasuju na posebnim biračkim mjestima	5
III. MATERIJAL I PRIBOR KOJI SE DOSTAVLJA NA BIRAČKO MJESTO	6
IV. RAD BIRAČKOG ODBORA PRIJE POČETKA GLASOVANJA	7
1. Uređenje posebnog biračkog mjesta	7
2. Priprema biračkog odbora za početak glasovanja	8
3. Organizacija rada biračkog odbora	9
V. OTVARANJE POSEBNOG BIRAČKOG MJESTA	9
VI. RAD BIRAČKOG ODBORA ZA VRIJEME GLASOVANJA	9
1. Općenito	9
2. Postupci članova biračkog odbora u provedbi postupka glasovanja	10
2.1. Utvrđivanje identiteta birača	10
2.2. Utvrđivanje prava glasovanja birača na posebnom biračkom mjestu	10
2.3. Izvadak iz popisa birača	11
2.3.1. Zaokruživanje rednih brojeva ispred imena i prezimena birača u izvratku iz popisa birača	13
3. Naputak biračima o načinu glasovanja	16
3.1. Naputak biračima koji glasuju za liste izborne jedinice	16
3.2. Naputak biračima pripadnicima nacionalnih manjina koji imaju pravo glasovati za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici	16
3.3. Glasачke kutije	17
4. Glasovanje birača s tjelesnom manom, nepismenih birača, slijepih birača te birača koji nisu u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto	18
4.1. Glasovanje uz pomoć druge osobe	18
5. Postupak s punom glasačkom kutijom za vrijeme glasovanja	18
VII. ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA	18
VIII. POSTUPCI BIRAČKOG ODBORA NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA	19
1. Općenito	19
2. Utvrđivanje rezultata glasovanja	19
2.1. Utvrđivanje rezultata glasovanja za izborne jedinice u kojima se glasovalo za liste	20
2.1.1. Postupanje biračkog odbora prije otvaranja glasačke kutije	20
2.1.2. Postupanje biračkog odbora nakon otvaranja glasačke kutije	21
2.1.3. Odvajanje nevažećih glasačkih listića od važećih glasačkih listića za liste izborne jedinice	22
2.1.4. Utvrđivanje broja glasova koje je dobila svaka pojedina lista izborne jedinice	23
2.1.5. Utvrđivanje broja glasova koje je dobio svaki pojedini kandidat na listama izborne jedinice	23
2.2. Utvrđivanje rezultata glasovanja za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici	23
2.2.1. Postupanje biračkog odbora prije utvrđivanja broja glasačkih listića za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici	24
2.2.2. Postupanje biračkog odbora prilikom utvrđivanja broja glasačkih listića za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici	25
2.2.3. Odvajanje nevažećih glasačkih listića od važećih glasačkih listića za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici	26
2.2.4. Utvrđivanje broja glasova koji je dobio svaki pojedini kandidat nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici	27
3. Ispravljanje pogrešaka u Zapisniku	27
4. Potpisivanje Zapisnika	27
IX. DOSTAVA IZBORNOG MATERIJALA NADLEŽNIM IZBORNIM POVJERENSTVIMA NAKON UTVRĐIVANJA REZULTATA GLASOVANJA	28
X. PROMATRAČI	28
1. Pravo promatranja	28

2. Prava i obveze promatrača	29
3. Prava i obveze biračkog odbora	30
XI. PRILOZI PODSJETNIKU	30

I. UVOD

Odlukom predsjednika Republike Hrvatske od 15. ožujka 2024., koja je stupila na snagu 15. ožujka 2024. raspisani su izbori zastupnika u Hrvatski sabor.

Izbori zastupnika u Hrvatski sabor (dalje: izbori) održat će se na biračkim mjestima u Republici Hrvatskoj **u srijedu, 17. travnja 2024.**

Podsjetnik za rad biračkih odbora na izborima zastupnika u Hrvatski sabor na posebnim biračkim mjestima u Republici Hrvatskoj na kojima će glasovati birači na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, na brodovima i plutajućim objektima, u zatvorima odnosno kaznionicama te u ustanovama socijalne skrbi (dalje: posebna biračka mjesta za Oružane snage i dr.), izrađen je radi pripreme biračkih odbora za provedbu glasovanja te osiguravanja pravilnosti i tajnosti glasovanja na biračkim mjestima na navedenim izborima.

Ovaj Podsjetnik temelji se na Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, Zakonu o registru birača, Obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske (dalje: Državno izborni povjerenstvo) broj Z VI o glasovanju birača na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, birača članova posada pomorskih i riječnih brodova pod hrvatskom zastavom te na plutajućim objektima u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, birača lišenih slobode, birača u mirovnim operacijama i misijama i birača smještenih u ustanovama socijalne skrbi od 18. ožujka 2024., Obvezatnim uputama broj Z VII o načinu glasovanja birača s tjelesnom manom, nepismenih birača, slijepih birača te birača koji nisu u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto od 18. ožujka 2024., Obvezatnim uputama broj Z VIII o pravima i dužnostima promatrača od 18. ožujka 2024. i Obvezatnim uputama broj Z XI o uvjetima u pogledu prostora koji se određuju kao biračka mjesta i načinu uređenja biračkog mjesta od 18. ožujka 2024.

Navedeni zakoni i obvezatne upute Državnog izbornog povjerenstva objavljeni su u „Narodnim novinama“ i na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske www.izbori.hr.

Birački odbor dužan je Podsjetnik dobro proučiti i koristiti ga za vrijeme rada.

Napomena: Izrazi u ovom Podsjetniku koji imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod bez obzira u kojem su rodu navedeni.

II. POSEBNA BIRAČKA MJESTA

1. Općenito

Posebna biračka mjesta na koja se ovaj Podsjetnik odnosi su biračka mjesta koja su odredili nadležni ministri i na kojima mogu glasovati **samo** određene kategorije birača.

Posebna biračka mjesta mogu biti određena:

- u vojarnama
- na brodovima i plutajućim objektima
- u zatvorima odnosno kaznionicama te
- ustanovama socijalne skrbi.

2. Birači koji glasuju na posebnim biračkim mjestima

Na posebnim biračkim mjestima glasuju birači na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, birači koji se kao članovi posade pomorskih i riječnih brodova pod hrvatskom zastavom zateknu izvan njezinih granica, na plutajućim objektima u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, birači lišeni slobode i birači koji su smješteni u ustanovama socijalne skrbi, za koje su nadležna tijela pravovremeno obavijestila nadležna upravna tijela da će se ti birači na dan izbora nalaziti u Oružanim snagama, na brodovima, plutajućim objektima, u zatvorima odnosno kaznionicama, u ustanovama socijalne skrbi, a ne u mjestu svog prebivališta.

Glasovanje navedenih kategorija birača na posebnom biračkom mjestu opisano je dalje u ovome Podsjetniku (vidjeti naslov VI. točke 2.2. i 2.3. Podsjetnika).

Na posebnom biračkom mjestu za Oružane snage i dr. glasuju **samo** oni birači koji **su upisani** u izvadak iz popisa birača koji je dostavljen na to posebno biračko mjesto.

Na posebnom biračkom mjestu za Oružane snage i dr. **ne mogu** glasovati birači na osnovi tzv. žute potvrde niti na osnovi tzv. plave potvrde.

III. MATERIJAL I PRIBOR KOJI SE DOSTAVLJA NA BIRAČKO MJESTO

Općinsko, odnosno gradsko izborno povjerenstvo dostavit će svakom biračkom odboru na svom području izborni i dodatni materijal te pribor za glasovanje, kako slijedi:

1. IZBORNI MATERIJAL:

- **Izvatke iz popisa birača** i to za svaku izbornu jedinicu u kojoj imaju prijavljeno prebivalište birači koji će glasovati na posebnom biračkom mjestu za Oružane snage i dr.
- **Glasačke listiće** za izbor zastupnika u Hrvatski sabor za liste izborne jedinice i to za svaku izbornu jedinicu za koju je dostavljen izvadak iz popisa birača na posebno biračko mjesto za Oružane snage i dr.
- **Glasačke listiće** za izbor zastupnika u Hrvatski sabor za kandidate u XII. izbornoj jedinici u kojoj se biraju zastupnici nacionalne manjine/nacionalnih manjina (dalje: XII. izborna jedinica)
- **Oglase sa zbirnim listama pravovaljano predloženih lista izbornih jedinica**
- **Oglase sa zbirnim listama pravovaljano predloženih kandidata u XII. izbornoj jedinici** i to za svaku pojedinu skupinu nacionalnih manjina te **naputak** o načinu glasovanja birača pripadnika nacionalnih manjina
- **Obrasce zapisnika o radu biračkog odbora** za izbor zastupnika u Hrvatski sabor OZ-31 (dalje: Zapisnik) i prijepise Zapisnika.

2. DODATNI MATERIJAL:

- potvrda o preuzimanju izbornog materijala
- jedan primjerak obrasca evidencije prisutnosti članova biračkog odbora na biračkom mjestu
- primjer utvrđivanja važećeg glasa za listu i kandidata
- nekoliko primjeraka obrasca potvrde o obrazloženoj primjedbi promatrača na rad biračkog odbora
- iskaznice za birački odbor i promatrače
- popisi promatrača

3. PRIBOR ZA GLASOVANJE:

- Glasačke kutije
- Za svaku glasačku kutiju:
 1. sigurnosne naljepnice
 2. trobojni konac
 3. shema sklapanja glasačke kutije
 4. grb Republike Hrvatske i
 5. oznake izbornih jedinica
- Paravane

- Više kemijskih olovaka
- Više grafitnih olovaka
- Više listova bijelog papira
- Više omotnica, a osobito za:
 1. neupotrijebljene glasačke listiće
 2. nevažeće glasačke listiće
- Više košuljica (presavijeni A3 papir) za važeće glasačke listiće.

Birački odbor preuzet će izborni materijal i dodatni materijal te pribor za glasovanje od općinskog odnosno gradskog izbornog povjerenstva u pravilu dan prije održavanja izbora.

Predsjednik odnosno zamjenik predsjednika biračkog odbora potpisat će potvrdu o preuzimanju izbornog materijala (vidjeti Prilog 1. Podsjetnika).

Dostava izbornog materijala i dodatnog materijala biračkim odborima na posebnim biračkim mjestima određenima na brodovima i plutajućim objektima, zbog specifičnosti navedenih biračkih mjesta, obavlja se putem elektroničke pošte odnosno preko brodarara, ako nije moguća direktna elektronička komunikacija izbornog povjerenstva s biračkim mjestima.

IV. RAD BIRAČKOG ODBORA PRIJE POČETKA GLASOVANJA

1. Uređenje posebnog biračkog mjesta

Predsjednik i članovi biračkog odbora odnosno njihovi zamjenici (dalje: članovi biračkog odbora) uređuju prostoriju za glasovanje na posebnom biračkom mjestu, u pravilu, večer prije dana izbora.

Članovi biračkog odbora moraju **najkasnije jedan sat** prije početka glasovanja doći na biračko mjesto, u prostoriju u kojoj će se glasovati i, ako to nisu učinili dan ranije, uređuju prostoriju za glasovanje.

Članovi biračkog odbora provjerit će je li sav promidžbeni materijal uklonjen s biračkog mjesta i iz njegove neposredne blizine (u krugu od oko 50 metara). Ako promidžbeni materijal nije uklonjen s biračkog mjesta i iz njegove neposredne blizine, članovi biračkog odbora će isti bez odlaganja, i ako je to moguće, ukloniti.

Članovi biračkog odbora dužni su, na biračima vidljivom mjestu ispred prostorije u kojoj će se glasovati, istaknuti **zbirne liste za izborne jedinice, zbirne liste za XII. izbornu jedinicu**, za svaku pojedinu skupinu nacionalnih manjina te **naputak** o načinu glasovanja birača pripadnika nacionalnih manjina.

U prostorijama u kojima će se glasovati mogu se isticati samo državni simboli kao što su grb Republike Hrvatske, zastava Republike Hrvatske te obilježja županija, gradova, odnosno općina sukladno njihovom statutu.

Svako posebno biračko mjesto mora biti u posebnoj prostoriji za glasovanje, koja mora biti uređena na način da se osigura tajnost glasovanja paravanima ili sličnim sredstvima tako da nitko u prostoriji ne može vidjeti kako je birač popunio glasački listić.

2. Priprema biračkog odbora za početak glasovanja

Članovi biračkog odbora pregledat će zaprimljeni izborni i dodatni materijal te pribor za glasovanje pri čemu će:

- **provjeriti** jesu li zaprimljeni izvatci iz popisa birača i **utvrditi** jesu li ti izvatci zaključeni rednim brojem, potpisani te ovjereni od strane nadležnog upravnog tijela
- **utvrditi** broj zaprimljenih glasačkih listića za liste izbornih jedinica za svaku izbornu jedinicu za koju su dostavljeni izvatci iz popisa birača i utvrditi broj zaprimljenih glasačkih listića za zastupnike u XII. izornoj jedinici, za svaku pojedinu skupinu nacionalnih manjina, i to **na način da će prvo utvrditi** koliko je glasačkih listića zaprimio npr. za liste II. izborne jedinice i za kandidate nacionalnih manjina u XII. izornoj jedinici (za svaku pojedinu nacionalnu manjinu posebno) za koje će glasovati birači pripadnici nacionalnih manjina koji imaju prebivalište u II. izornoj jedinici i te će podatke upisati u Zapisnik oznake II. i XII. **Prema istom principu utvrdit će** i broj zaprimljenih glasačkih listića za liste drugih izbornih jedinica i za kandidate nacionalnih manjina u XII. izornoj jedinici (za svaku pojedinu nacionalnu manjinu posebno) za koje će glasovati birači pripadnici nacionalnih manjina koji imaju prebivalište u tim izbornim jedinicama i te će podatke upisati u Zapisnik odgovarajuće oznake, npr. I. i XII., III. i XII. itd.
- **utvrditi** broj zaprimljenih obrazaca Zapisnika (OZ-31) te prijepise Zapisnika
- **provjeriti** jesu li zaprimljene glasačke kutije te sigurnosne naljepnice (2 komada za svaku glasačku kutiju), trobojni konac, shema sklapanja glasačke kutije i grb Republike Hrvatske
- **pregledati** glasačke kutije i nakon što se uvjere da je glasačka kutija prazna, na mjestu na kojem se otvara **zatvoriti** sigurnosnom naljepnicom (na način kako je to objašnjeno u priloženoj shemi uz glasačku kutiju)
- **istaknuti** na svakoj glasačkoj kutiji oznaku izborne jedinice (primjerice oznake: II. i XII., III. i XII., V. i XII. itd.) i oznaku „XII.“ (kao oznaka XII. izborne jedinice)
- **razvrstati glasačke listiće** na onoliko skupina („hrpica“) koliko je zaprimljeno izvadaka iz popisa birača i glasačkih kutija **npr.** uz zaprimljeni izvadak iz popisa birača oznake II. i XII. potrebno je razvrstati glasačke listiće u dvije skupine, u jednu skupinu staviti glasačke listiće za liste II. izborne jedinice, a u drugu skupinu glasačke listiće za kandidate svake pojedine nacionalne manjine u XII. izornoj jedinici, a za koje kandidate glasuju birači pripadnici nacionalnih manjina koji imaju prebivalište u II. izornoj jedinici. Birači će navedene glasačke listiće ubacivati u glasačku kutiju oznake II. i XII. Na isti način potrebno je postupiti i kod razvrstavanja glasačkih listića i za druge izborne jedinice

- pomiješati zasebno svaku pojedinu grupu glasačkih listića tako da nisu složeni po serijskim brojevima i lepezasto ih postaviti na stol na način da se ne vidi serijski broj glasačkog listića
- staviti kemijske olovke (ne grafitne olovke!) na svako mjesto na kojemu će birači glasovati.

Birač popunjava glasački listić isključivo kemijskom olovkom!

Birač može prilikom popunjavanja glasačkog listića koristiti vlastitu kemijsku olovku.

3. Organizacija rada biračkog odbora

Prije početka rada, predsjednik, odnosno zamjenik predsjednika biračkog odbora organizirat će rad biračkog odbora na način da:

- najmanje jedan član biračkog odbora utvrđuje identitet birača, provjerava je li birač upisan u izvadak iz popisa birača određene oznake izborne jedinice i zaokružuje redni broj ispred imena i prezimena birača koji je pristupio glasovanju u izvatku u kojem je upisan
- najmanje jedan član biračkog odbora uručuje glasački listić biraču i objašnjava način glasovanja
- najmanje jedan član biračkog odbora brine da birač glasački listić ubaci u odgovarajuću glasačku kutiju te nadzire birače koji čekaju u redu za glasovanje
- najmanje dva člana biračkog odbora omogućavaju biračima da glasuju ispred biračkog mjesta.

V. OTVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Biračko mjesto otvara se u 7,00 sati.

VI. RAD BIRAČKOG ODBORA ZA VRIJEME GLASOVANJA

1. Općenito

Glasovanje traje neprekidno od 7,00 do 19,00 sati 17. travnja 2024.

U 19,00 sati zatvara se biračko mjesto, ali će se biračima koji su se **tada zatekli** na tom biračkom mjestu omogućiti glasovanje i nakon 19,00 sati.

Na biračkom mjestu moraju neprekidno biti nazočni predsjednik ili zamjenik predsjednika biračkog odbora te najmanje četiri člana biračkog odbora ili njihovi zamjenici.

U svrhu evidencije prisutnosti članova biračkog odbora na biračkom mjestu, koristi se propisani obrazac evidencije (vidjeti Prilog 2. Podsjetnika).

Predsjednik biračkog odbora dužan je i ovlašten osigurati red i mir na biračkom mjestu za vrijeme glasovanja, kao i nakon zatvaranja biračkog mjesta.

Ako je to nužno radi očuvanja reda i mira te radi nesmetanog odvijanja glasovanja, predsjednik biračkog odbora može zatražiti pomoć policije.

Nitko, osim pripadnika policije na poziv predsjednika biračkog odbora, ne smije doći na biračko mjesto naoružan.

2. Postupci članova biračkog odbora u provedbi postupka glasovanja

Predsjednik biračkog odbora, odnosno od njega ovlaštenu član ili zamjenik člana biračkog odbora **zadužen za provjeru birača**, dužan je za svakog birača koji pristupi glasovanju utvrditi identitet birača te pravo glasovanja birača na posebnom biračkom mjestu.

2.1. Utvrđivanje identiteta birača

Identitet birača utvrđuje se uvidom u:

- osobnu iskaznicu
- putovnicu
- vozačku dozvolu odnosno
- koju drugu **javnu ispravu s fotografijom, na osnovi koje se može nedvojbeno utvrditi identitet birača.**

2.2. Utvrđivanje prava glasovanja birača na posebnom biračkom mjestu

Nakon što se utvrdi identitet birača, potrebno je provjeriti je li birač upisan u izvadak iz popisa birača za određenu izbornu jedinicu.

S obzirom da postoji mogućnost da na posebno biračko mjesto za Oružane snage i dr. bude dostavljeno više izvadaka iz popisa birača (npr. izvadak iz popisa birača za I. i XII. izbornu jedinicu, izvadak iz popisa birača za VII. i XII. izbornu jedinicu, izvadak iz popisa birača za IX. i XII. izbornu jedinicu itd.), ako birač koji je pristupio glasovanju nije siguran kojoj izbornoj jedinici pripada prema svom prebivalištu, birački odbor dužan je provjeriti u svakom od dostavljenih izvadaka iz popisa birača je li birač, koji je pristupio glasovanju, upisan u jednom od dostavljenih izvadaka iz popisa birača.

Nakon što je utvrđeno da je birač upisan u izvadak iz popisa birača za određenu izbornu jedinicu, istovremeno s predajom odgovarajućeg glasačkog listića tom biraču, birački odbor zaokružuje redni broj ispred njegovog imena i prezimena u odgovarajućem stupcu navedenog izvodka, kao znak da je birač pristupio glasovanju te da mu je uručen odgovarajući glasački listić.

Način zaokruživanja birača u izvratku iz popisa birača opisan je u ovom Poglavlju pod točkom 2.3.1., dok je naputak o načinu glasovanja i uručanju glasačkog listića opisan dalje u ovome Podsjetniku (vidjeti naslov VI. točke 3.1. i 3.2. Podsjetnika).

Ako se utvrdi da **birač nije upisan niti u jedan izvadak iz popisa birača koji je dostavljen na to posebno biračko mjesto, birački odbor** neće tom biraču dopustiti glasovanje.

2.3. Izvadak iz popisa birača

Na svako posebno biračko mjesto za Oružane snage i dr. dostavljaju se izvatici iz popisa birača za svaku izbornu jedinicu u kojoj imaju prijavljeno prebivalište birači koji će na tom posebnom biračkom mjestu glasovati.

To znači da na jedno posebno biračko mjesto za Oružane snage i dr. može biti dostavljen najmanje jedan izvadak iz popisa birača, a najviše 10.

Npr. na posebnom biračkom mjestu određenom u vojarni u Zagrebu imaju pravo glasovati birači iz I., III., IV., V., VII, IX. i X. izborne jedinice kojim jedinicama ti birači pripadaju prema mjestu svoga prebivališta te će na to posebno biračko mjesto biti dostavljeni izvatici iz popisa birača oznake I. i XII., III. i XII., IV. i XII., V. i XII., VII. i XII., IX. i XII. te X. i XII. (slika 1.)

Slika 1. Primjer izvotka iz popisa birača za I. i XII. izbornu jedinicu za posebno biračko mjesto određeno u vojarni u Zagrebu

L	I	II	III	IV	V	VI	PREZIME I IME BIRAČA	NACIONALNOST	S	DAT. ROĐENJA	PREBIVALIŠTE (NASELJE, ULICA I KBR)	PRIMJEDBA
1							BIRAČICA JEDAN	HRVATICA	Ž	05.05.1955.	BISTRA, ULICA 1	I. IJ
2							BIRAČICA DVA	HRVATICA	Ž	12.03.1972.	DUBRAVICA, ULICA 2	I. IJ
3							BIRAČ TRI	HRVAT	M	14.2.1982.	ZAGREB, VOČARSKA ULICA 3	I. IJ
4							BIRAČICA ČETIRI	HRVATICA	Ž	12.12.1941.	ZAGREB, PEŠČENICA, ULICA 4	I. IJ
5						1	BIRAČ PET	SLOVENAC	M	18.06.2001.	JAKOVlje, ULICA 5	I. I XII. IJ.
6							BIRAČ ŠEST	OSTALI	M	30.01.1987.	MARIJA GORICA, ULICA 6	I. IJ
7	1						BIRAČICA SEDAM	SRPKINJA	Ž	01.01.1999.	BISTRA, ULICA 7	I. I XII. IJ.
8	2						BIRAČ OSAM	SRBIN	M	06.08.1992.	DUBRAVICA, ULICA 8	I. I XII. IJ.
9		1					BIRAČ DEVET	MAĐAR	M	15.06.1973.	ZAPREŠIĆ, ULICA 9	I. I XII. IJ.
10			1				BIRAČ DESET	TALJAN	M	24.12.1996.	ZAGREB, RIBNJAK, ULICA 10	I. I XII. IJ.
							UKUPNO-broj birača koji su glasovali, u svakom stupcu posebno, na ovoj stranici					
L	I	II	III	IV	V	VI	Datum izbora stranica 1					

Opis slike 1.

U izvotku iz popisa birača upisani su, prema abecednom redu prezimena, svi birači koji imaju pravo glasovati na posebnom biračkom mjestu na koje je dostavljen navedeni izvadak, u konkretnom primjeru, oznake I. i XII.

U stupcu „L“ izvotka iz popisa birača upisani su redni brojevi ispred imena i prezimena svih birača (neovisno o njihovoj nacionalnoj pripadnosti) koji imaju pravo glasovati za liste izborne jedinice na tom biračkom mjestu (u konkretnom primjeru za liste I. izborne jedinice).

U stupcima „I“ do „VI“ upisani su redni brojevi ispred imena i prezimena birača pripadnika određenih **nacionalnih manjina-pripadnici** kojih manjina **imaju pravo izabrati** žele li glasovati za određenu listu izborne jedinice u kojoj imaju prebivalište (u konkretnom primjeru u I. izbornoj jedinici) **ili** u XII. izbornoj jedinici za određenog kandidata za zastupnika u Hrvatski sabor nacionalne manjine kojoj ti birači pripadaju.

Npr. u stupcu „II“ upisani su redni brojevi ispred imena i prezimena birača pripadnika mađarske nacionalne manjine koji imaju pravo izabrati žele li glasovati za listu izborne jedinice u kojoj imaju prebivalište (u konkretnom primjeru za liste I. izborne jedinice) **ili** za kandidata za zastupnika u Hrvatski sabor mađarske nacionalne manjine koji se bira u XII. izbornoj jedinici.

U stupcu „VI“ upisani su redni brojevi ispred imena i prezimena birača pripadnika albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske odnosno slovenske nacionalne manjine koji imaju pravo izabrati žele li glasovati za listu izborne jedinice u kojoj imaju prebivalište (u konkretnom primjeru za liste I. izborne jedinice) **ili** za kandidata za zastupnika u Hrvatski sabor, navedenih nacionalnih manjina koji se bira u XII. izbornoj jedinici.

Ostali stupci u izvotku iz popisa birača sadrže osobne podatke birača (prezime, ime, nacionalnost, spol, datum rođenja i adresa prebivališta) te primjedbu u koju se upisuje izborna jedinica iz koje birač dolazi i u kojoj ima pravo glasovati za liste izborne jedinice, odnosno kada se radi o biraču pripadniku nacionalne manjine ili za liste izborne jedinice ili za kandidate nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici, kojoj nacionalnoj manjini birač pripada.

U izvotku iz popisa birača u retku pod nazivom „UKUPNO-broj birača koji su glasovali, u svakom stupcu posebno, na ovoj stranici“ birački odbor upisuje koliko je birača zaokruženo (glasovalo) u svakom stupcu posebno, dakle u stupcu „L“, „I“, „II“, „III“, „IV“, „V“ i „VI“ na naznačenoj stranici.

Isti sadržaj imat će i ostali izvotci iz popisa birača za druge izborne jedinice koji će biti dostavljeni na posebna biračka mjesta (u konkretnom primjeru na posebno biračko mjesto u vojarni u Zagrebu).

Izvadak iz popisa birača **nema** praznu stranicu za dopisivanje birača koji glasuju na osnovi tzv. žute potvrde, budući da na posebnim biračkim mjestima za Oružane snage i dr. glasuju **samo** oni birači koji su upisani u izvadak iz popisa birača.

2.3.1. Zaokruživanje rednih brojeva ispred imena i prezimena birača u izvratku iz popisa birača

Birački odbor, nakon što utvrdi da je birač upisan u određeni izvatak iz popisa birača provjerava:

- je li ispred imena i prezimena birača redni broj upisan **samo u stupcu „L“**
ili
- je li ispred imena i prezimena birača redni broj upisan **i u stupcu „L“ i u stupcu „I“, „II“, „III“, „IV“, „V“ ili „VI“** (gdje su upisani birači pripadnici nacionalnih manjina koji imaju pravo glasovati **ili** za listu izborne jedinice u kojoj imaju prebivalište **ili** za kandidata nacionalne manjine u XII. izornoj jedinici kojoj nacionalnoj manjini ti birači pripadaju).

Prilikom zaokruživanja rednog broja ispred imena i prezimena birača koji je pristupio glasovanju potrebno je voditi računa o tome glasuje li birač pripadnik nacionalne manjine:

- za listu izborne jedinice u kojoj ima prebivalište
ili
- za kandidata u XII. izornoj jedinici nacionalne manjine, kojoj nacionalnoj manjini taj birač pripada.

Ovisno o tome za koga se birač pripadnik nacionalne manjine odlučio glasovati (za listu izborne jedinice ili za kandidata pripadnika nacionalne manjine u XII. izornoj jedinici), na izvratku iz popisa birača treba zaokružiti redni broj u odgovarajućem stupcu.

Birački odbor će ispred imena i prezimena birača:

- a) **zaokružiti odgovarajući redni broj u stupcu „L“**- ako je biraču, ispred čijeg je imena i prezimena upisan redni broj samo u stupcu „L“, **uručen glasački listić za jednu od lista izborne jedinice** u kojoj ima prebivalište (slika 2.)

Slika 2. Primjer popunjenog izvratka iz popisa birača za I. i XII. izornu jedinicu za posebno biračko mjesto određeno u vojarni u Zagrebu, primjer a)

L	MANJINE						PREZIME I IME BIRAČA	NACIONALNOST	S	DAT. ROĐENJA	PREBIVALIŠTE (NASELJE, ULICA I KBR)	PRIMJEDBA
	I	II	III	IV	V	VI						
1							BIRAČICA JEDAN	HRVATICA	Ž	05.05.1955.	BISTRA, ULICA 1	I. IJ
2							BIRAČICA DVA	HRVATICA	Ž	12.03.1972.	DUBRAVICA, ULICA 2	I. IJ
3							BIRAČ TRI	HRVAT	M	14.2.1982.	ZAGREB, VOČARSKA ULICA 3	I. IJ
4							BIRAČICA ČETIRI	HRVATICA	Ž	12.12.1941.	ZAGREB, PEŠČENICA, ULICA 4	I. IJ
5						1	BIRAČ PET	SLOVENAC	M	18.06.2001.	JAKOVLJE, ULICA 5	I. I XII. IJ.
6							BIRAČ ŠEST	OSTALI	M	30.01.1987.	MARIJA GORICA, ULICA 6	I. IJ
7	1						BIRAČICA SEDAM	SRPKINJA	Ž	01.01.1999.	BISTRA, ULICA 7	I. I XII. IJ.
8							BIRAČ OSAM	SRBIN	M	06.08.1992.	DUBRAVICA, ULICA 8	I. I XII. IJ.
9		1					BIRAČ DEVET	MAĐAR	M	15.06.1973.	ZAPREŠIĆ, ULICA 9	I. I XII. IJ.
10			1				BIRAČ DESET	TALJAN	M	24.12.1996.	ZAGREB, RIBNJAK, ULICA 10	I. I XII. IJ.
							UKUPNO-broj birača koji su glasovali, u svakom stupcu posebno, na ovoj stranici					
L	I	II	III	IV	V	VI						Datum izbora stranica 1

Opis slike 2.

Biračici Četiri, ispred čijeg imena i prezimena je upisan samo redni broj u stupcu „L“, pripadnica je hrvatskoga naroda, u konkretnom primjeru, birački odbor uručio joj je glasački listić za liste I. izborne jedinice u kojoj ima prebivalište i stoga je zaokružen redni broj 4 u stupcu „L“ naznačen ispred njezinog imena i prezimena u izvratku iz popisa birača oznake I. i XII.

Biraču Šest, ispred čijeg imena i prezimena je upisan samo redni broj u stupcu „L“, u rubrici nacionalnost naznačeno je „OSTALI“, u konkretnom primjeru, birački odbor uručio mu je glasački listić za liste I. izborne jedinice u kojoj ima prebivalište i stoga je zaokružen redni broj 6 u stupcu „L“ naznačen ispred njegovog imena i prezimena u izvratku iz popisa birača oznake I. i XII.

b) zaokružiti odgovarajući redni broj u stupcu „L“ - ako je birač, ispred čijeg je imena i prezimena upisan redni broj u stupcu „L“ i u stupcu „I“, „II“, „III“, „IV“, „V“ ili „VI“ (dakle, kada se radi o biraču pripadniku nacionalne manjine koji ima pravo glasovati ili za listu izborne jedinice u kojoj ima prebivalište ili za kandidata nacionalne manjine u XII. izornoj jedinici kojoj nacionalnoj manjini taj birač pripada), izabrao glasovati za jednu od lista izborne jedinice u kojoj ima prebivalište (slika 3).

Slika 3. Primjer popunjenog izvotka iz popisa birača za I. i XII. izornu jedinicu za posebno biračko mjesto određeno u vojarni u Zagrebu, primjer b)

L	MANJINE						PREZIME I IME BIRAČA	NACIONALNOST	S	DAT. ROĐENJA	PREBIVALIŠTE (NASELJE, ULICA I KBR)	PRIMJEDBA
	I	II	III	IV	V	VI						
1							BIRAČICA JEDAN	HRVATICA	Ž	05.05.1955.	BISTRA, ULICA 1	I. IJ
2							BIRAČICA DVA	HRVATICA	Ž	12.03.1972.	DUBRAVICA, ULICA 2	I. IJ
3							BIRAČ TRI	HRVAT	M	14.2.1982.	ZAGREB, VOČARSKA ULICA 3	I. IJ
4							BIRAČICA ČETIRI	HRVATICA	Ž	12.12.1941.	ZAGREB, PEŠČENICA, ULICA 4	I. IJ
5						1	BIRAČ PET	SLOVENAC	M	18.06.2001.	JAKOVLJE, ULICA 5	I. I XII. IJ.
6							BIRAČ ŠEST	OSTALI	M	30.01.1987.	MARIJA GORICA, ULICA 6	I. IJ
7	1						BIRAČICA SEDAM	SRPKINJA	Ž	01.01.1999.	BISTRA, ULICA 7	I. I XII. IJ.
8							BIRAČ OSAM	SRBIN	M	06.08.1992.	DUBRAVICA, ULICA 8	I. I XII. IJ.
9		1					BIRAČ DEVET	MAĐAR	M	15.06.1973.	ZAPREŠIĆ, ULICA 9	I. I XII. IJ.
10			1				BIRAČ DESET	TALIJAN	M	24.12.1996.	ZAGREB, RIBNJAK, ULICA 10	I. I XII. IJ.
UKUPNO-broj birača koji su glasovali, u svakom stupcu posebno, na ovoj stranici												
L	I	II	III	IV	V	VI						Datum izbora
												stranica 1

Opis slike 3.

Biračica Sedam, ispred čijeg imena i prezimena je upisan redni broj u stupcu „L“ i redni broj u stupcu „I“, pripadnica je srpske nacionalne manjine, koja je, u konkretnom primjeru, izabrala glasovati za listu I. izborne jedinice u kojoj ima prebivalište, birački odbor joj je sukladno njezinom izboru uručio glasački listić za liste I. izborne jedinice te je stoga zaokružen redni broj 7 koji je u stupcu „L“ naznačen ispred njezinog imena i prezimena u izvotku iz popisa birača oznake I. i XII.

Birač Deset, ispred čijeg imena i prezimena je upisan redni broj u stupcu „L“ i redni broj u stupcu „III“, pripadnik je talijanske nacionalne manjine, koji je, u konkretnom primjeru, izabrao glasovati za listu izborne I. jedinice u kojoj ima prebivalište, birački odbor mu je sukladno njegovom izboru uručio glasački listić za liste I. izborne jedinice te je stoga zaokružen redni broj 10 koji je u stupcu „L“ naznačen ispred njegovog imena i prezimena u izvotku iz popisa birača oznake I. i XII.

c) zaokružiti odgovarajući redni broj u stupcu „I“, „II“, „III“, „IV“, „V“ ili „VI“ - ako je birač, ispred čijeg je imena i prezimena upisan redni broj u stupcu „L“ i u stupcu „I“, „II“, „III“, „IV“, „V“ ili „VI“ (dakle, kada se radi o biraču pripadniku nacionalne manjine koji ima pravo glasovati ili za listu izborne jedinice u kojoj ima prebivalište ili za kandidata nacionalne manjine u XII. izornoj jedinici), izabrao glasovati za kandidata nacionalne manjine u XII. izornoj jedinici, kojoj nacionalnoj manjini taj birač pripada (slika 4.).

Slika 4. Primjer popunjenog izvotka iz popisa birača za I. i XII. izbornu jedinicu za posebno biračko mjesto određeno u vojarni u Zagrebu, primjer c)

MANJINE							PREZIME I IME BIRAČA	NACIONALNOST	S	DAT. ROĐENJA	PREBIVALIŠTE (NASELJE, ULICA I KBR)	PRIMJEDBA
L	I	II	III	IV	V	VI						
1							BIRAČICA JEDAN	HRVATICA	Ž	05.05.1955.	BISTRA, ULICA 1	I. IJ
2							BIRAČICA DVA	HRVATICA	Ž	12.03.1972.	DUBRAVICA, ULICA 2	I. IJ
3							BIRAČ TRI	HRVAT	M	14.2.1982.	ZAGREB, VOČARSKA ULICA 3	I. IJ
4							BIRAČICA ČETIRI	HRVATICA	Ž	12.12.1941.	ZAGREB, PEŠČENICA, ULICA 4	I. IJ
5						1	BIRAČ PET	SLOVENAC	M	18.06.2001.	JAKOVLJE, ULICA 5	I. I XII. IJ.
6							BIRAČ ŠEST	OSTALI	M	30.01.1987.	MARIJA GORICA, ULICA 6	I. IJ
7	1						BIRAČICA SEDAM	SRPKINJA	Ž	01.01.1999.	BISTRA, ULICA 7	I. I XII. IJ.
8	2						BIRAČ OSAM	SRBIN	M	06.08.1992.	DUBRAVICA, ULICA 8	I. I XII. IJ.
9		1					BIRAČ DEVET	MAĐAR	M	15.06.1973.	ZAPREŠIĆ, ULICA 9	I. I XII. IJ.
10			1				BIRAČ DESET	TALIJAN	M	24.12.1996.	ZAGREB, RIBNJAK, ULICA 10	I. I XII. IJ.
							UKUPNO-broj birača koji su glasovali, u svakom stupcu posebno, na ovoj stranici					
L	I	II	III	IV	V	VI	Datum izbora stranica 1					

Opis slike 4.

Birač Pet, ispred čijeg imena i prezimena je upisan redni broj u stupcu „L“ i redni broj u stupcu „VI“, pripadnik je slovenske nacionalne manjine koji je, u konkretnom primjeru, izabrao glasovati za kandidata kojeg zajedno biraju birači pripadnici albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici, birački odbor mu je sukladno njegovom izboru uručio glasački listić za izbor zastupnika u Hrvatski sabor albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici te je stoga zaokružen redni broj 1 koji je u stupcu „VI“ naznačen ispred njegovog imena i prezimena u izvotku iz popisa birača oznake I. i XII.

Birač Osam, ispred čijeg imena i prezimena je upisan redni broj u stupcu „L“ i redni broj u stupcu „I“, pripadnik je srpske nacionalne manjine koji je, u konkretnom primjeru, izabrao glasovati za kandidate srpske nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici, birački odbor mu je sukladno njegovom izboru uručio glasački listić za izbor zastupnika u Hrvatski sabor srpske nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici te je stoga zaokružen redni broj 2 koji je u stupcu „I“ naznačen ispred njegovog imena i prezimena u izvotku iz popisa birača oznake I. i XII.

Slika 5. Primjer popunjenog izvotka iz popisa birača za I. i XII. izbornu jedinicu za posebno biračko mjesto određeno u vojarni u Zagrebu a), b) i c)

MANJINE							PREZIME I IME BIRAČA	NACIONALNOST	S	DAT. ROĐENJA	PREBIVALIŠTE (NASELJE, ULICA I KBR)	PRIMJEDBA
L	I	II	III	IV	V	VI						
1							BIRAČICA JEDAN	HRVATICA	Ž	05.05.1955.	BISTRA, ULICA 1	I. IJ
2							BIRAČICA DVA	HRVATICA	Ž	12.03.1972.	DUBRAVICA, ULICA 2	I. IJ
3							BIRAČ TRI	HRVAT	M	14.2.1982.	ZAGREB, VOČARSKA ULICA 3	I. IJ
4							BIRAČICA ČETIRI	HRVATICA	Ž	12.12.1941.	ZAGREB, PEŠČENICA, ULICA 4	I. IJ
5						1	BIRAČ PET	SLOVENAC	M	18.06.2001.	JAKOVLJE, ULICA 5	I. I XII. IJ.
6							BIRAČ ŠEST	OSTALI	M	30.01.1987.	MARIJA GORICA, ULICA 6	I. IJ
7	1						BIRAČICA SEDAM	SRPKINJA	Ž	01.01.1999.	BISTRA, ULICA 7	I. I XII. IJ.
8	2						BIRAČ OSAM	SRBIN	M	06.08.1992.	DUBRAVICA, ULICA 8	I. I XII. IJ.
9		1					BIRAČ DEVET	MAĐAR	M	15.06.1973.	ZAPREŠIĆ, ULICA 9	I. I XII. IJ.
10			1				BIRAČ DESET	TALIJAN	M	24.12.1996.	ZAGREB, RIBNJAK, ULICA 10	I. I XII. IJ.
4	1	0	0	0	0	1	UKUPNO-broj birača koji su glasovali, u svakom stupcu posebno, na ovoj stranici					
L	I	II	III	IV	V	VI	Datum izbora stranica 1					

Slika 5. prikazuje popunjenu stranicu izvotka iz popisa birača za I. i XII. izbornu jedinicu prema gore naznačenim primjerima a), b) i c).

Na kraju svake stranice birački odbor će u retku pod nazivom „UKUPNO-broj birača koji su glasovali, u svakom stupcu posebno, na ovoj stranici“, naznačiti koliko je birača zaokruženo (glasovalo) u svakom pojedinom stupcu, dakle u stupcu „L“, „I“, „II“, „III“, „IV“, „V“ i „VI“ na naznačenoj stranici.

3. Naputak biračima o načinu glasovanja

Nakon što je utvrdio identitet birača te da je birač upisan u određenom izvatku iz popisa birača i nakon što je zaokružio redni broj ispred imena i prezimena birača u odgovarajućem stupcu izvatka iz popisa birača odgovarajuće oznake, birački odbor uručuje tom biraču odgovarajući glasački listić.

3.1. Naputak biračima koji glasuju za liste izborne jedinice

Član biračkog odbora zadužen za uručenje glasačkih listića biračima predaje biraču glasački listić za liste izborne jedinice, kojeg je prethodno nasumično izvukao iz lepezasto postavljenih glasačkih listića okrenutih da se ne vidi njihov serijski broj odnosno glasački listić na kojeg je birač pokazao da mu se uruči (birač **ne smije** samostalno uzeti glasački listić iz lepezasto postavljenih glasačkih listića) i daje usmenu uputu biraču o načinu glasovanja i to, primjerice, kako slijedi:

„Otiđite do paravana koji je trenutno slobodan ili do slobodnog mjesta određenog za glasovanje.

Prije glasovanja pročitajte naputak o načinu glasovanja na glasačkom listiću.

Kemijskom olovkom na glasačkom listiću zaokružite redni broj ispred naziva samo jedne liste naznačene na glasačkom listiću. Ako želite jednom kandidatu, s liste za koju ćete glasovati, dati prednost pred drugim kandidatima na toj listi, zaokružite i redni broj ispred imena i prezimena samo jednog kandidata kojem dajete prednost (preferirani glas).

Nakon toga, presavijte glasački listić i ubacite ga u odgovarajuću glasačku kutiju.“

3.2. Naputak biračima pripadnicima nacionalnih manjina koji imaju pravo glasovati za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici

Birača pripadnika nacionalne manjine koji ima pravo glasovati za kandidate nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici, birački odbor dužan je upoznati s njegovim pravom izbora da glasuje ili za listu izborne jedinice u kojoj ima prebivalište ili za kandidata nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici kojoj nacionalnoj manjini pripada birač.

Ako birač pripadnik nacionalne manjine **zatraži glasački listić za liste izborne jedinice**, tada birački odbor postupa na prethodno opisan način.

Ako birač pripadnik nacionalne manjine **zatraži glasački listić za izbor zastupnika u Hrvatski sabor u XII. izbornoj jedinici**, član biračkog odbora zadužen za uručenje glasačkih listića biračima uručuje biraču glasački listić za izbor zastupnika u Hrvatski sabor nacionalne manjine kojoj taj birač pripada, koji glasački listić je prethodno nasumično izvukao iz lepezasto postavljenih glasačkih listića okrenutih da se ne vidi njihov serijski broj odnosno glasački listić na kojeg je birač pokazao da mu se uruči (birač **ne smije** samostalno uzeti glasački listić iz lepezasto postavljenih glasačkih listića) i daje usmenu uputu biraču o načinu glasovanja i to, primjerice, kako slijedi:

„Otiđite do paravana koji je trenutno slobodan ili do slobodnog mjesta određenog za glasovanje.

Prije glasovanja pročitajte naputak o načinu glasovanja na glasačkom listiću.

Kemijskom olovkom na glasačkom listiću zaokružite redni broj ispred imena i prezimena samo jednog kandidata za zastupnika u Hrvatski sabor nacionalne manjine za kojeg želite glasovati.

Nakon toga, presavijte glasački listić i ubacite ga u glasačku kutiju. “

U odnosu na glasovanje pripadnika srpske nacionalne manjine, birača treba uputiti da može glasovati za najmanje **jednog, a najviše **tri** kandidata.**

3.4. Glasačke kutije

Na posebnom biračkom mjestu za Oružane snage i dr. postavljaju se glasačke kutije na način da se na glasačkim kutijama stavlja oznaka izborne jedinice i oznaka „XII.“ (kao oznaka XII. izborne jedinice), primjerice oznake: I. i XII., II. i XII., III. i XII. itd.

Tako posložene glasačke kutije znače da **birači koji imaju prebivalište npr. u IX. izbornoj jedinici**, bez obzira radi li se o biračima koji su iz te izborne jedinice glasovali za liste IX. izborne jedinice ili se radi o biračima pripadnicima nacionalne manjine koji su iz te IX. izborne jedinice, a koji su glasovali za kandidate u XII. izbornoj jedinici, **ubacuju glasačke listiće u glasačku kutiju oznake IX. i XII.**; birači koji imaju prebivalište u II. izbornoj jedinici, bez obzira radi li se o biračima koji su iz te izborne jedinice glasovali za liste II. izborne jedinice ili se radi o biračima pripadnicima nacionalne manjine koji su iz te II. izborne jedinice, a koji su glasovali za kandidate u XII. izbornoj jedinici, ubacuju glasačke listiće u glasačku kutiju oznake II. i XII. i tako redom.

Dakle, svi birači iz iste izborne jedinice ubacuju glasačke listiće u istu glasačku kutiju.

VAŽNO!

Birački odbor treba posebno obratiti pozornost na to da svaki birač ubaci glasački listić u odgovarajuću glasačku kutiju kako u pojedinim glasačkim kutijama ne bi bilo viška glasačkih listića.

4. Glasovanje birača s tjelesnom manom, nepismenih birača, slijepih birača te birača koji nisu u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto

4.1. Glasovanje uz pomoć druge osobe

Glasovanje se obavlja osobno.

Kada na posebno biračko mjesto pristupi birač koji zbog kakve **tjelesne mane** (sljepoća, slabovidnost, oštećenje gornjih ekstremiteta ili druga oštećenja koja mu onemogućavaju samostalno glasovanje) ili zbog toga što je **nepismen** ne bi mogao samostalno glasovati i na biračko mjesto dođe s drugom osobom (koja ne smije biti član biračkog odbora), koja je pismena i koja će za njega, po njegovoj ovlasti i uputi, zaokružiti redni broj ispred naziva liste, te redni broj ispred imena i prezimena jednog kandidata sa te liste kojemu birač želi dati prednost u odnosu na ostale kandidate koji se nalaze na toj kandidacijskoj listi (preferirani glas), predsjednik biračkog odbora **dozvolit** će takvo glasovanje.

Tog birača, kao i svakog drugog birača koji je glasovao na biračkom mjestu, mora se zaokružiti u izvatku iz popisa birača kao dokaz da mu je uručen glasački listić.

Birače koji su glasovali na opisani način **mora se** poimenično navesti u Zapisniku pod točkom V.

5. Postupak s punom glasačkom kutijom za vrijeme glasovanja

U slučaju da se za vrijeme glasovanja glasačka kutija potpuno napuni glasačkim listićima, članovi biračkog odbora istu **ne smiju prazniti prije završetka glasovanja na posebnom biračkom mjestu**, već ju moraju zatvoriti sigurnosnom naljepnicom tako da je u cijelosti zatvoren otvor kroz koji se glasački listići ubacuju.

Takva puna glasačka kutija ne smije se ostaviti bez nadzora, već se odlaže na mjesto vidljivo članovima biračkog odbora.

Na mjesto pune glasačke kutije stavlja se druga, prethodno pregledana, prazna i zatvorena glasačka kutija.

Na prednju stranu nove glasačke kutije potrebno je istaknuti grb Republike Hrvatske i oznaku izborne jedinice npr. VII. i XII., VIII. i XII., IX. i XII. itd.

VII. ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Biračko mjesto se zatvara u 19,00 sati, ali će se biračima koji su se zatekli na biračkom mjestu u 19,00 sati, omogućiti glasovanje i nakon 19,00 sati.

VIII. POSTUPCI BIRAČKOG ODBORA NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA

1. Općenito

Predsjednik biračkog odbora će nakon zatvaranja biračkog mjesta, odnosno nakon što su glasovali svi birači koji su se zatekli na biračkom mjestu u 19,00 sati, utvrditi jesu li na biračkom mjestu ostale samo one osobe koje mogu prisustvovati postupku utvrđivanja rezultata glasovanja i to:

- svi članovi biračkog odbora, odnosno njihovi zamjenici i
- promatrači.

Sve ostale osobe predsjednik biračkog odbora će udaljiti s biračkog mjesta.

Birački odbor će pripremiti prostoriju biračkog mjesta za postupak prebrojavanja glasova, po mogućnosti tako da se u sredinu prostorije postavi više stolova (ili jedan veći stol), tako da članovi biračkog odbora, odnosno njihovi zamjenici mogu sjesti oko stola na kojem će se prebrojavati glasovi.

Promatračima se mora omogućiti promatranje postupka prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja na način da ne ometaju rad biračkog odbora.

Cijeli postupak utvrđivanja rezultata glasovanja na biračkom mjestu (što uključuje utvrđivanje broja birača, broja glasačkih listića, otvaranje glasačkih kutija, odvajanje i brojenje važećih i nevažećih glasačkih listića te utvrđivanje broja glasova koje je osvojila pojedina lista odnosno pojedini kandidat) obavljaju zajedno **svi** članovi biračkog odbora (što uključuje i predsjednika i zamjenika predsjednika biračkog odbora).

Manje od pet članova biračkog odbora (što uključuje i predsjednika/zamjenika predsjednika biračkog odbora) **ne smije** samostalno obavljati radnje utvrđivanja rezultata glasovanja.

Članovi biračkog odbora, u tijeku postupka prebrojavanja, **smiju kod sebe imati samo grafitnu olovku.**

Kemijska olovka koristi se tek pri ispunjavanju Zapisnika.

Članovi biračkog odbora **zajednički započinju i dovršavaju** čitav postupak brojanja i utvrđivanja rezultata glasovanja.

2. Utvrđivanje rezultata glasovanja

Birački odbor započinje s utvrđivanjem rezultata glasovanja najprije za npr. I. i XII. izbornu jedinicu, te će nakon što utvrdi rezultate glasovanja i popuni Zapisnik npr. oznake I. i XII., pristupiti utvrđivanju rezultata glasovanja za ostale izborne jedinice za koje se glasovalo na tom posebnom biračkom mjestu (npr. za III. i XII., IV. i XII., VII. i XII. izbornu jedinicu itd.).

2.1. Utvrđivanje rezultata glasovanja za izborne jedinice u kojima se glasovalo za liste

2.1.1. Postupanje biračkog odbora prije otvaranja glasačke kutije

Prije otvaranja glasačke kutije npr. oznake I. i XII., **birački odbor će:**

- **utvrditi broj preuzetih glasačkih listića** za liste I. izborne jedinice i utvrđeni broj upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VI./1.
- **prebrojiti neupotrijebljene glasačke listiće** za liste I. izborne jedinice, koje će zatim staviti u za to posebno označenu omotnicu, zatvoriti je i na njoj upisati broj takvih listića te utvrđeni broj upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VI./2.
- **utvrditi ukupan broj birača na posebnom biračkom mjestu** upisan u stupcu „L“ izvatka iz popisa birača oznake I. i XII. i utvrđeni broj birača upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VI./3.1.

Ukupan broj birača na posebnom biračkom mjestu u stupcu „L“ izvatka iz popisa birača jednak je rednom broju ispred imena i prezimena posljednjeg upisanog birača u izvatku iz popisa birača, u konkretnom primjeru, oznake npr. I. i XII.

- **utvrditi ukupan broj birača pripadnika nacionalnih manjina koji je** prema izvatku iz popisa birača oznake I. i XII. **pristupio glasovanju za kandidate svih nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici** i utvrđeni broj birača upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VI./3.2.

Ukupan broj birača pripadnika nacionalnih manjina koji su pristupili glasovanju za kandidate svih nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici utvrđuje se na način da se **zbroje svi** zaokruženi rednih brojevi u izvatku iz popisa birača, u konkretnom primjeru oznake I. i XII. u stupcima koji se odnose na sve nacionalne manjine, dakle u stupcima: „I“, „II“, „III“, „IV“, „V“ i „VI“.

- **utvrditi ukupan broj birača na biračkom mjestu za I. izbornu jedinicu** u kojoj se glasovalo za liste I. izborne jedinice i utvrđeni broj upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VI./4.

Ukupan broj birača za izbornu jedinicu u kojoj se glasovalo za liste utvrđuje se na način da se od **ukupno utvrđenog broja birača na posebnom biračkom mjestu oduzme utvrđeni ukupni broj birača pripadnika nacionalnih manjina koji su pristupili glasovanju za kandidate svih nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici.**

Točka VI./4. = točka VI./3.1. - točka VI./3.2.

- **utvrditi ukupan broj birača koji je pristupio glasovanju za liste I. izborne jedinice** prema izvatku iz popisa birača oznake I. i XII. i utvrđeni broj upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VI./5.

Broj birača koji je pristupio glasovanju za liste I. izborne jedinice prema izvatku iz popisa birača oznake I. do XII., utvrđuje se na način da se zbroje svi zaokruženi redni brojevi ispred imena i prezimena birača u stupcu „L“ u izvatku iz popisa birača oznake I. i XII. oznake I. i XII.

2.1.2. Postupanje biračkog odbora nakon otvaranja glasačke kutije

Nakon što su utvrđeni podaci o broju birača na posebnom biračkom mjestu i broju birača koji je pristupio glasovanju za liste npr. I. izborne jedinice, birački odbor pristupa otvaranju glasačkih kutija.

Birački odbor će:

- prvo **otvoriti glasačku kutiju** npr. oznake I. i XII., u kojoj su glasački listići putem kojih su birači s prebivalištem u I. izbornoj jedinici glasovali za liste I. izborne jedinice i za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici
- **istresti glasačke listiće i razvrstati ih na skupine („hrpice“)** tako da u prvu skupinu stavi glasačke listiće za liste, u konkretnom primjeru za I. izbornu jedinicu, a u drugu skupinu glasačke listiće za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici
- kasnije, prilikom otvaranja drugih glasačkih kutija oznake npr. II. i XII., III. i XII., IV. i XII. itd., **provjeriti da u njima nisu možda omaškom ubačeni glasački listići za liste I. izborne jedinice.** Ako se utvrdi da su listići za I. izbornu jedinicu ubačeni u pogrešne glasačke kutije, birački odbor će ih izdvojiti i pribrojati glasačkim listićima za liste I. izborne jedinice.

Nakon što birački odbor otvori glasačku kutiju npr. oznake I. i XII., istrese i razvrsta glasačke listiće za I. izbornu jedinicu odnosno glasačke listiće za XII. izbornu jedinicu, prvo će prebrojati glasačke listiće za I. izbornu jedinicu te nastaviti s utvrđivanjem rezultata i popunjavanjem dijela Zapisnika oznake I. i XII. koji se odnosi na glasovanje za I. izbornu jedinicu. **Tek nakon toga**, pristupit će razvrstavanju i prebrojavanju glasačkih listića za XII. izbornu jedinicu te utvrđivanjem rezultata i popunjavanjem dijela Zapisnika oznake I. i XII. koji se odnosi na glasovanje za XII. izbornu jedinicu.

Utvrđeni broj glasačkih listića za liste npr. I. izborne jedinice u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII. upisuje se u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VI./6.

Broj glasačkih listića za liste npr. I. izborne jedinice u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII. **mora biti isti ili manji od broja birača** koji su na tom posebnom biračkom mjestu pristupili glasovanju za liste I. izborne jedinice (prethodno upisan pod točkom VI./5. Zapisnika oznake I. i XII.).

Ako je broj glasačkih listića za liste npr. I. izborne jedinice u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII. **veći od broja birača** koji su na tom biračkom mjestu pristupili glasovanju za liste I. izborne jedinice, birački odbor će još jednom ponoviti sve radnje vezane uz utvrđivanje ukupnog broja birača koji su pristupili glasovanju za liste I. izborne jedinice na tom posebnom biračkom mjestu te radnje vezane uz utvrđivanje broja glasačkih listića za liste npr. I. izborne jedinice u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII.

Ako i nakon ponovljenih radnji, birački odbor utvrdi da je broj glasačkih listića za liste I. izborne jedinice u glasačkoj kutiji **veći** od utvrđenog broja birača koji su pristupili glasovanju za liste I. izborne jedinice, birački odbor:

- prekida utvrđivanje rezultata glasovanja za liste I. izborne jedinice na tom posebnom biračkom mjestu,

- sastavlja izvješće o provedenim radnjama,
- stavlja sa strane izborni materijal za I. izbornu jedinicu te
- prelazi na utvrđivanje rezultata glasovanja za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici na tom posebnom biračkom mjestu i popunjavanju dijela Zapisnika oznake I. i XII. koji se odnosi na XII. izbornu jedinicu.

Prilikom dostave izbornog materijala nadležnom općinskom, odnosno gradskom izbornom povjerenstvu birački odbor **dužan** je obavijestiti nadležno izbornu povjerenstvo da nisu utvrđeni rezultati za npr. I. izbornu jedinicu u kojoj se glasovalo za liste zbog utvrđenog viška glasačkih listića u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII.

2.1.3. Odvajanje nevažećih glasačkih listića od važećih glasačkih listića za liste izborne jedinice

Nakon što je utvrdio broj glasačkih listića za liste npr. I. izborne jedinice u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII., birački odbor pristupa odvajanju nevažećih od važećih glasačkih listića za npr. liste I. izborne jedinice.

Važeći glasački listić je onaj iz kojega se na siguran i nedvojbena način može utvrditi volja birača i okolnost za koju je listu birač glasovao.

Nevažeći glasački listić za liste izborne jedinice je:

- **neispunjeni** glasački listić,
- glasački listić popunjen na način da se **ne može sa sigurnošću utvrditi** volja birača i okolnost za koju je listu glasovao,
- glasački listić na kojem je birač **glasovao za dvije ili više lista,**
- glasački listić na kojem je birač **glasovao za kandidate s različitih lista, a nije zaokružio jednu od lista.**

Nevažeći glasački listići odvajaju se u posebne omotnice.

Utvrđeni broj važećih i nevažećih glasačkih listića za liste npr. I. izborne jedinice birački odbor će upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkama VI/7.a) i VI/7.b).

Zbroj važećih i nevažećih glasačkih listića za liste npr. I. izborne jedinice **mora** odgovarati utvrđenom broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji za liste npr. I. izborne jedinice u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII. (prethodno upisan pod točkom VI./6. Zapisnika oznake I. i XII.).

Točka VI./6 = točka VI./7.a) + točka VI./7.b)

2.1.4. Utvrđivanje broja glasova koje je dobila svaka pojedina lista izborne jedinice

Nakon odvajanja nevažećih glasačkih listića za liste npr. I. izborne jedinice, birački odbor **brojanjem važećih glasačkih listića** za liste npr. I. izborne jedinice utvrđuje broj glasova koji je dobila svaka pojedina lista npr. I. izborne jedinice.

Svaki važeći glasački listić uvijek je i važeći glas za jednu listu.

Nakon što je utvrdio koji su glasački listići važeći, birački odbor će važeće glasačke listiće razvrstati po glasovima za svaku pojedinu listu (razvrstati ih na onoliko skupina („hrpica“) koliko ima lista).

Za ocjenu je li određeni glas važeći za listu izborne jedinice, vidjeti Prilog 4. Podsjetnika.

2.1.5. Utvrđivanje broja glasova koji je dobio svaki pojedini kandidat na listama izborne jedinice

Nakon što birački odbor utvrdi koliko je glasova dobila svaka pojedina lista npr. I. izborne jedinice, pristupit će utvrđivanju broja glasova za svakog pojedinog kandidata sa svake pojedine liste I. izborne jedinice.

Prebrojavanje glasova za pojedine kandidate obavlja se za svaku listu posebno.

Za ocjenu je li određeni glas važeći za kandidata, vidjeti Prilog 4. Podsjetnika.

Nakon što birački odbor utvrdi koliko je glasova dobio svaki pojedini kandidat sa svake pojedine liste npr. I. izborne jedinice, broj glasova za svakog pojedinog kandidata upisuje u Zapisnik oznake I. i XII.

Ako pojedini kandidat nije dobio niti jedan glas, u za to određenu rubriku u Zapisniku za tog kandidata upisuje se „0“.

Utvrđene rezultate glasovanja za svaku pojedinu listu i kandidata na listama npr. I. izborne jedinice, birački odbor upisuje u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VI./8.

2.2. Utvrđivanje rezultata glasovanja za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici

Nakon što utvrdi rezultate glasovanja za npr. I. izbornu jedinicu u kojoj se glasovalo za liste, birački odbor pristupit će utvrđivanju rezultata glasovanja za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici u kojoj su glasovali birači pripadnici nacionalnih manjina koji imaju prebivalište u npr. I. izbornoj jedinici, i to zasebno za svaku pojedinu skupinu nacionalnih manjina.

Utvrđeni rezultati glasovanja za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici u kojoj su glasovali birači pripadnici nacionalnih manjina koji imaju prebivalište u I. izbornoj jedinici upisuju se u posebnom dijelu Zapisnika oznake I. i XII. pod točkom VII. i to:

- pod točkom VII. A Zapisnika upisuju se rezultati glasovanja za kandidate srpske nacionalne manjine
- pod točkom VII. B Zapisnika upisuju se rezultati glasovanja za kandidate mađarske nacionalne manjine
- pod točkom VII. C Zapisnika upisuju se rezultati glasovanja za kandidate talijanske nacionalne manjine
- pod točkom VII. D Zapisnika upisuju se rezultati glasovanja za kandidate češke i slovačke nacionalne manjine
- pod točkom VII. E Zapisnika upisuju se rezultati glasovanja za kandidate austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine
- pod točkom VII. F Zapisnika upisuju se rezultati glasovanja za kandidate albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine

2.2.1. Postupanje biračkog odbora prije utvrđivanja broja glasačkih listića za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici

Birački odbor prvo će pristupiti utvrđivanju rezultata glasovanja za kandidate srpske nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici, a zatim za kandidate drugih nacionalnih manjina, naznačene u Zapisniku o radu pod točkom VII. B, VII. C, VII. D, VII. E i VII. F.

U nastavku Podsjetnika prikazano je stoga postupanje biračkog odbora na primjeru utvrđivanja rezultata za kandidate srpske nacionalne manjine za koje su glasovali birači pripadnici srpske nacionalne manjine s prebivalištem npr. u I. izbornoj jedinici, dok se isti postupak na odgovarajući način primjenjuje i za kandidate drugih nacionalnih manjina.

Dakle, za kandidate srpske nacionalne manjine za koje su glasovali birači pripadnici srpske nacionalne manjine s prebivalištem npr. u I. izbornoj jedinici, **birački odbor će:**

- **utvrditi broj preuzetih glasačkih listića** za kandidate srpske nacionalne manjine i utvrđeni broj upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VII. A/1.
- **prebrojiti neupotrijebljene glasačke listiće** za kandidate srpske nacionalne manjine, koje će zatim staviti u posebno označenu omotnicu, zatvoriti je i na njoj upisati broj takvih listića te utvrđeni broj neupotrijebljenih glasačkih listića upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VII. A/2.
- **utvrditi** koliko birača pripadnika srpske nacionalne manjine ima biračko mjesto u XII. izbornoj jedinici, tako da utvrdi **ukupan broj birača** pripadnika srpske nacionalne manjine s prebivalištem u npr. I. izbornoj jedinici, koji je pristupio glasovanju za kandidate srpske nacionalne manjine i utvrđeni broj upiše u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VII. A /3.

Ukupan broj birača pripadnika srpske nacionalne manjine biračkog mjesta u XII. izbornoj jedinici jednak je broju birača pripadnika srpske nacionalne manjine koji su na tom posebnom biračkom mjestu pristupili glasovanju za kandidate srpske nacionalne manjine te imaju prebivalište u npr. I. izornoj jedinici, a utvrđuje se na način da se **zbroje** zaokruženi redni brojevi ispred imena i prezimena birača pripadnika srpske nacionalne manjine u stupcu „I“ izvatka iz popisa birača npr. oznake I. i XII.

2.2.2. Postupanje biračkog odbora prilikom utvrđivanja broja glasačkih listića za kandidate nacionalnih manjina u XII. izornoj jedinici

Nakon što utvrdi podatke o broju birača pripadnika srpske nacionalne manjine na biračkom mjestu za XII. izornu jedinicu i broju navedenih birača koji je pristupio glasovanju za kandidate srpske nacionalne manjine, **birački odbor će:**

- razvrstati glasačke listiće u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII. putem kojih se glasovalo za kandidate nacionalnih manjina u XII. izornoj jedinici
- odvojiti glasačke listiće po skupinama nacionalnih manjina („po bojama“) i
- prebrojati te glasačke listiće i to za svaku skupinu nacionalnih manjina posebno.

Utvrđeni broj glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII., birački odbor će upisati u Zapisnik oznake I. i XII. pod točkom VII. A/4.

Broj glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII. **mora biti isti ili manji od broja birača** pripadnika srpske nacionalne manjine, koji su na tom posebnom biračkom mjestu pristupili glasovanju za kandidate srpske nacionalne manjine, a imaju prebivalište u npr. I. izornoj jedinici (prethodno upisan pod točkom VII. A/3. Zapisnika oznake I. i XII.).

Ako je broj glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII. **veći od broja birača** pripadnika srpske nacionalne manjine koji su na tom posebnom biračkom mjestu pristupili glasovanju za kandidate srpske nacionalne manjine, a imaju prebivalište u npr. I. izornoj jedinici, birački odbor će još jednom ponoviti sve radnje vezane uz utvrđivanje ukupnog broja birača koji su glasovali za kandidate srpske nacionalne manjine na tom biračkom mjestu te radnje vezane uz utvrđivanje broja glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII.

Ako i nakon ponovljenih navedenih radnji birački odbor utvrdi da je broj glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine veći od utvrđenog broja birača koji su pristupili glasovanju za te kandidate, birački odbor:

- prekida s utvrđivanjem rezultata za kandidate srpske nacionalne manjine na tom posebnom biračkom mjestu,
- sastavlja izvješće o provedenim radnjama,
- stavlja sa strane izborni materijal za izbor kandidata srpske nacionalne manjine te

- prelazi na utvrđivanje rezultata glasovanja za kandidate ostalih nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici i popunjavanju dijela Zapisnika oznake I. i XII. koji se odnosi na druge skupine nacionalnih manjina za koje nije utvrđen višak glasačkih listića.

Prilikom dostave izbornog materijala nadležnom općinskom, odnosno gradskom izbornom povjerenstvu, birački odbor **dužan je** obavijestiti nadležno izbornu povjerenstvo da nisu utvrđeni rezultati za kandidate srpske nacionalne manjine za koje se glasovalo u XII. izbornoj jedinici zbog utvrđenog viška glasačkih listića za zastupnike u Hrvatski sabor srpske nacionalne manjine u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII.

Na isti način birački odbor će postupiti i ako se utvrdi višak glasačkog listića za zastupnike u Hrvatski sabor ostalih nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici za koje su glasovali birači pripadnici nacionalnih manjina koji imaju prebivalište u određenoj jedinici (u konkretnom primjeru u I. izbornoj jedinici)!

2.2.3. Odvajanje nevažećih glasačkih listića od važećih glasačkih listića za kandidate nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici

Nakon što utvrdi broj glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII., birački odbor pristupa odvajanju nevažećih od važećih glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine.

Važeći glasački listić je onaj iz kojeg se na siguran i nedvojbjen način može utvrditi volja birača i okolnost za kojeg je kandidata birač glasovao.

Nevažeći glasački listić za zastupnike u Hrvatski sabor nacionalne manjine je:

- **neispunjeni** glasački listić
- glasački listić popunjen na način da se **ne može sa sigurnošću utvrditi** volja i okolnost za kojeg je kandidata birač glasovao
- glasački listić na kojem je birač **glasovao za više od tri kandidata srpske nacionalne** odnosno glasački listić na kojem je birač **glasovao za dva ili više kandidata druge nacionalne manjine**

Nevažeći glasački listići odvajaju se u posebne omotnice.

Utvrđeni broj važećih i nevažećih glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine, birački odbor upisat će u Zapisnik oznake I. i XII., pod točkama VII. A/5.a) i VII. A/5.b).

Zbroj važećih i nevažećih glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine **mora** odgovarati utvrđenom broju glasačkih listića za kandidate srpske nacionalne manjine koji su nađeni u glasačkoj kutiji npr. oznake I. i XII. (prethodno upisan pod točkom VII. A./4. Zapisnika oznake I. i XII.).

Točka VII. A/4. = točka VII. A/5.a) + točka VII. A/5.b)

2.2.4. Utvrđivanje broja glasova koje je dobio svaki pojedini kandidat nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici

Nakon odvajanja nevažećih glasačkih listića, birački odbor **brojanjem važećih glasačkih listića utvrđuje koliki je broj glasova dobio svaki kandidat srpske nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici** za kojeg su glasovali birači pripadnici srpske nacionalne manjine s prebivalištem u npr. I. izbornoj jedinici.

Birački odbor će važeće glasačke listiće razvrstati prema glasovima za svakog pojedinog kandidata (razvrstati ih na onoliko skupina („hrpica“) koliko ima kandidata srpske nacionalne manjine).

Utvrđene rezultate glasovanja za svakog pojedinog kandidata srpske nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici, birački odbor upisuje u Zapisnik oznake I. i XII., pod točkom VII. A/6.

Nakon što se utvrde rezultati glasovanja za kandidate srpske nacionalne manjine, birački odbor će na opisani način postupiti i prilikom utvrđivanja rezultata glasovanja za kandidate ostalih nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici za koje su glasovali birači pripadnici tih nacionalnih manjina koji imaju prebivalište npr. u I. izbornoj jedinici, te će utvrđene rezultate upusti u Zapisnik npr. oznake I. i XII. pod točkama VII. B, VII. C, VII. D, VII. E ili VII. F. ovisno o tome o kojoj se skupini nacionalne manjine radi.

Birački odbor dužan je popuniti sve Zapisnike, iako za neke izborne jedinice (ili za kandidata/e nacionalne/ih manjina u XII. izbornoj jedinici) nije bilo birača koji su pristupili glasovanju, u kojem slučaju birački odbor taj dio Zapisnika popunjava s nulama.

3. Ispravljanje pogrešaka u Zapisniku

Ako se prilikom popunjavanja Zapisnika dogodi očita pogreška u pisanju, istu treba ispraviti na način da se precrta pogrešno upisan broj, odnosno pogrešno upisana riječ tako da ostane čitljivo, zatim upiše točan broj, odnosno točna riječ, a ispravak potvrdi potpisom, dakle, bez korištenja korekturnog laka ili brisanja greške.

4. Potpisivanje Zapisnika

Zapisnik potpisuju svi članovi biračkog odbora (predsjednik i članovi biračkog odbora te njihovi zamjenici). Ako član biračkog odbora odbije potpisati Zapisnik ili ga iz drugog razloga ne potpiše, o tome se sastavlja bilješka u Zapisnik pod točkom X. b).

IX. DOSTAVA IZBORNOG MATERIJALA NADLEŽNIM IZBORNIM POVJERENSTVIMA NAKON UTVRĐIVANJA REZULTATA GLASOVANJA

Zapisnik i ostali izborni materijal, uključujući i glasačke kutije, birački odbor na posebnom biračkom mjestu u Oružanim snagama i dr. dostavlja **nadležnom općinskom, odnosno gradskom izbornom povjerenstvu** odmah po završetku rada na utvrđivanju rezultata glasanja, a najkasnije **do 7,00 sati 18. travnja 2024., i to na mjesto koje odredi općinsko, odnosno gradsko izborni povjerenstvo.**

Promatrači mogu pratiti članove biračkog odbora **do trenutka predaje izbornog materijala nadležnom izbornom povjerenstvu i nazočiti predaji istog.**

Upotrijebljeni izborni materijal sa posebnih biračkih mjesta određenih na brodovima i plutajućim objektima, zbog specifičnosti navedenih biračkih mjesta dostavlja se nadležnim izbornim povjerenstvima putem elektroničke pošte, poštom ili osobno prema uputi nadležnog izbornog povjerenstva.

X. PROMATRAČI

1. Pravo promatranja

Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a osobito glasanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal, osim izvadaka iz popisa birača.

Pravo promatranja imaju:

- promatrači političkih stranaka registriranih u Republici Hrvatskoj koje su predložile listu, odnosno kandidata
- promatrači birača koji su predložili neovisnu listu, odnosno kandidata
- promatrači kandidata grupe birača
- promatrači udruga nacionalnih manjina koje su predložile kandidata
- promatrači nevladinih udruga registriranih u Republici Hrvatskoj kao udruga koje djeluju na području neovisnog promatranja izbornih postupaka, odnosno promicanja ljudskih i građanskih prava
- promatrači međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj, diplomatsko-konzularnih predstavništava u Republici Hrvatskoj, međunarodnih udruženja izbornih tijela te izbornih tijela iz drugih država (strani promatrači).

Prije nego što promatraču dozvoli promatranje rada biračkog odbora, predsjednik ili zamjenik predsjednika biračkog odbora će:

- zatražiti od promatrača na uvid javnu ispravu na osnovi koje se može nedvojbeno utvrditi identitet promatrača te podatak o tome za koga promatrač promatra izbore
- provjeriti nalazi li se promatrač na popisu promatrača koji je dostavljen na biračko mjesto.

Ako se promatrač nalazi na popisu promatrača član biračkog odbora uručit će mu službenu iskaznicu i dozvoliti promatranje izbora.

Promatrač je dužan službenu iskaznicu nositi vidljivo istaknutu cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka.

U slučaju da birački odbor neće imati dovoljan broj službenih iskaznica s obzirom na veći broj promatrača tijekom izbornog dana pristupio na to biračko mjesto, predsjednik, odnosno zamjenik predsjednika biračkog odbora dozvolit će im promatranje rada biračkog odbora, ako se provjerom utvrdi da su navedeni promatrači upisani u dostavljeni popis promatrača.

2. Prava i obveze promatrača

Promatrač ima pravo:

- nazočiti radu biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegova otvaranja, za vrijeme glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja te ispunjavanja Zapisnika
- nazočiti primopredaji izbornog materijala
- upozoravati na uočene nepravilnosti
- stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora u Zapisnik ili ih u pisanom obliku priložiti Zapisniku te zahtijevati potvrdu o danoj obrazloženoj primjedbi na rad biračkog odbora (vidjeti Prilog 4. Podsjetnika)
- tražiti presliku ili prijepis Zapisnika o radu biračkog odbora čiji je rad promatrao
- izvršiti uvid u izborni materijal sve do proglašenja konačnih rezultata izbora, osim izvadaka iz popisa birača
- dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta, ne remeteći postupak glasovanja i rad biračkog odbora

Promatrač ne smije:

- ometati rad biračkog odbora
- fotografirati, tonski ili filmski snimati biračko mjesto i rad biračkog odbora, a osobito fotografirati izvadak iz popisa birača i glasačke listiće na biračkom mjestu prilikom glasovanja, odnosno utvrđivanja rezultata glasovanja
- za vrijeme promatranja rada biračkog odbora odgovarati na upite birača, a u slučaju da mu se birač obrati, dužan ga je uputiti na predsjednika, zamjenika predsjednika ili člana biračkog odbora
- vršiti uvid u izvratke iz popisa birača
- nositi bilo kakve oznake političkih stranaka ili kandidata ili udruga nacionalnih manjina ili nevladinih udruga koje promatraju izbore, fotografije kandidata ili druge promidžbene materijale te na bilo koji drugi način utjecati na birače.

3. Prava i obveze biračkog odbora

Birački odbor ne smije isključiti promatranje, ali smije ograničiti broj promatrača, ako nedostatak prostora ili drugi razlozi ne dopuštaju istovremeno promatranje svim promatračima.

Političkim strankama koje su predložile liste odnosno kandidate, biračima koji su predložili liste odnosno kandidate, kandidatima grupe birača, udrugama nacionalnih manjina koje su predložile kandidate, nevladinim udrugama i stranim promatračima mora se omogućiti da imaju najmanje po jednog promatrača na biračkom mjestu.

Predsjednik izbornog tijela usmeno će opomenuti promatrača koji ometa rad izbornog tijela, a ako promatrač unatoč opomeni nastavi s ometanjem, predsjednik izbornog tijela ovlašten je naložiti njegovo udaljavanje.

XI. PRILOZI PODSJETNIKU

1. Potvrda o preuzimanju izbornog materijala
2. Evidencija prisutnosti članova biračkog odbora na biračkom mjestu
3. Utvrđivanje važećeg glasa za kandidacijsku listu i kandidata
4. Obrazac potvrde o obrazloženoj primjedbi promatrača na rad biračkog odbora

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske
Zagreb, ožujak 2024.